

Aksjeloven § 3–8:

Overtagelse av tegningsrett og kontantemisjon

Artikkelen vurderer om saksbehandlingsreglene i asl. § 3–8 kan komme til anvendelse når styret i et aksjeselskap lar en annen overta retten til å tegne aksjer, når den opprinnelige aksjetegneren ikke har gjort opp sin tegningsforpliktelse i tide.

Artikkelen er forfattet av:

Trainee
Ingrid Haavaldsen
Arntzen de Besche

Advokat
Per Andre Dagslet
Partner Arntzen de Besche

Artikkelen vil i forlengelsen av denne vurderingen også reise spørsmålet om kontantemisjoner omfattes av § 3–8.

Det er asl. § 2–13 (5) første setning som gir styret i et aksjeselskap adgang til å la en annen overta retten til å tegne aksjer, når den opprinnelige aksjetegneren ikke har gjort opp sin tegningsforpliktelse i tide. Det forutsettes at den som styret lar tegne aksjene, omfattes av personkretsen som fremgår av asl. § 3–8.

Selv om vi belyser en relativt snever problemstilling, mener vi likevel at den illustrerer en av de praktiske utfordringene man står overfor i den daglige anvendelsen av asl. § 3–8.

Avtalebegrepet i § 3–8

Asl. § 3–8 forutsetter at det foreligger en «avtale». Ordlyden setter ingen begrensninger knyttet til avtalens innhold, og omfatter som utgangspunkt alle gjensidig bebyrdende disposisjoner.

Når styret i et selskap lar en annen tegne aksjer etter asl. § 2–13 (5) første setning, etableres en rett for denne til å få aksjer i selskapet, mot at han påtar seg tegningsforpliktelsen og betaler for aksjene. Så langt ligner det altså på en avtale.

Aksjeloven § 3–8

Aksjeloven («asl.») § 3–8 kommer til anvendelse på avtaler et selskap inngår med sine aksjeeiere, aksjeeieres morselskap, styremedlem, daglig leder eller andre som må likestilles med disse. Bestemmelsen stiller bestemte krav til saksbehandlingen ved slike avtaleinngåelser, deriblant et krav om at generalforsamlingen må ha godkjent avtalen. Allmennaksjeloven har en tilsvarende regel, og det er ikke noen forskjeller mellom aksjeloven og allmennaksjeloven på temaet som behandles i denne artikkelen.

Hvert år inngås det en lang rekke avtaler mellom et aksjeselskap og en part som omfattes av personkretsen som fremgår av asl. § 3–8. Bestemmelsen har derfor stor praktisk betydning i næringslivet.

Dersom kravet om generalforsamlingsgodkjennelse ikke er oppfylt, er konsekvensen at avtalen er ugyldig, og ytelsene skal som utgangspunkt tilbakeføres.

Bestemmelsen medfører en rekke praktiske utfordringer når den skal anvendes i det daglige. Dette skyldes dens vide anvendelsesområde, uklare og skjønnsbestemte unntak, og ikke minst at konsekvensen av at man trår feil kan være at avtalen anses som ugyldig.

Likevel tilsier en rekke forhold det motsatte. Det stiftes ingen ny forpliktelse for selskapet ved at en annen overtar aksjene til den opprinnelige tegneren etter § 2–13 (5) første setning. Ettersom aksjene allerede er tegnet, er det i realiteten mer sammenlignbart med et aksjeeierskifte. Synspunktet støttes av at den opprinnelige tegneren er medansvarlig for innskuddet inntil det har blitt gjort opp, jf. asl. § 2–16.

Videre kan det argumenteres for at det ved kontantemisjoner ikke foreligger noen avtale mellom selskapet og aksjetegneren overhodet. Når det foreligger et kapitalforhøysesvedtak fra generalforsamlingen og en tegning fra den som ønsker å tegne aksjer, er det selskapets aksjonærer som skal yte noe i form av at det utstedes ytterligere aksjer i selskapet. Selskapet som sådan yter inngenting, men får kun økt sin egenkapital.

Dersom en situasjon der styret lar en annen tegne aksjer med hjemmel i asl. § 2–13 (5) første setning likevel er å anse som en «avtale» i § 3–8-forstand, er utgangspunktet at avtalen må ha godkjennelse fra generalforsamlingen for å være bindende for selskapet. Spørsmålet blir da om § 3–8 må tolkes innskrenkende, slik at aksjetegningen likevel ikke omfattes av § 3–8. Bestemmelsen oppstiller syv uttrykkelige unntak, men enkelte av disse er svært vage og uklare, og det er derfor vanskelig å vurdere hva de egentlig omfatter.

Unntak for tingsinnskuddsemisjoner?

Asl. § 3–8 oppstiller hverken et uttrykkelig unntak for tegning av aksjer etter asl. § 2–13 (5) første setning, eller for kontantemisjoner generelt.

Imidlertid fremgår det et uttrykkelig unntak for tingsinnskuddsemisjoner i bestem-

melsens første ledd nr. 1 ved at det henvises til avtaler inngått i samsvar med reglene i lovens § 2–4 jf. § 2–6 og § 10–2. Den antatte legislative begrunnelsen for unntaket er at de nevnte bestemmelsene stiller krav om godkjenning fra generalforsamlingen i forbindelse med emisjonsvedtaket. Dermed ivaretas allerede hensynene § 3–8 er ment å verne om.

Det kan være vanskelig å forstå hvorfor kontantemisjoner ikke også er uttrykkelig unntatt her, da de samme legislative hensynene gjør seg gjeldende. En naturlig forklaring kan være at asl. § 3–8 før endring ved lov 2006/88 ikke omfattet tilfeller der selskapet mottok vederlag i penger. I forbindelse med endringen ved lov 2006/88 som medførte at samtlige avtaler nå omfattes, ble ikke problemstillingene knyttet til om kontantemisjoner skulle være underlagt saksbehandlingsreglene i § 3–8 drøftet i forarbeidene.

Juridisk teori har antatt at det må innfortolkes et unntak også for avtaler om kontantinnskudd, slik at kontantemisjoner faller utenfor bestemmelsens anvendelsesområde. Begrunnelsen er særlig at generalforsamlingen allerede har fattet et vedtak om forhøyelse av aksjekapitalen etter lovens kapittel 10. Dermed vil et krav om behandling etter § 3–8 i realiteten medføre en dobbeltbehandling av spørsmålet.

Likhetsbetraktninger og hensynet til lovens system tilsier at kontantemisjoner ikke skal behandles etter § 3–8. Det materielle innholdet i kontantemisjonen er fremmet etter forslag fra styret, og har blitt godkjent av generalforsamlingen. Det er derfor ikke nødvendig at en ytterligere generalforsamling behandler spørsmålet i samsvar med asl. § 3–8. Det skal i denne forbindelse nevnes at styrets plikt til å utarbeide redegjørelse og revisorbekreftelse etter asl. § 3–8 kun er en saksbehandlingsregel, og ikke et gyldighetsvilkår.

Når styret overlater tegningen til noen andre etter asl. § 2–13 femte ledd første setning, endres ikke de forholdene som er nevnt over, og det foreligger således ingen omstendigheter som skulle tilsi at dette ble behandlet annerledes enn kontantemisjoner med direkte tegning i relasjon til asl. § 3–8.

Konklusjon

Vi mener at asl. § 3–8 ikke kommer til anvendelse på de tilfellene der styret lar en annen tegne aksjene etter asl. § 2–13 (5) første setning, og heller ikke på kontantemisjoner generelt. Begrunnelsen for dette er at det ikke er naturlig å anse forholdet som en avtale i asl. § 3–8-forstand. Videre innebærer lovens krav til saksbehandlingen ved emisjoner at generalforsamlingen (etter forslag fra styret) må fastsette de sentrale bestemmelsene for tegning av aksjer, herunder antall, tegningskurs mv. Hensynet saksbehandlingsreglene i asl. § 3–8 skal ivareta, er derfor allerede ivarettatt, selv om tegningen foretas av noen som omfattes av personkretsen i § 3–8.

Etter vår mening er tiden moden for en ny revisjon av asl. § 3–8, og man må søke å avklare de praktiske utfordringene som bestemmelsen medfører i det daglige.

Vil du vite hvordan
Vitari kan hjelpe ditt
selskap med å
jobbe smartere?

Merete

Marianne

merete.nilsen@vitari.no
415 31 741

marianne.thielemann@vitari.no
400 05 521

«Systemene skal ikke ta tid
– de skal gi tid»

www.vitari.no